

промислових підприємств / Кочетков С.В. / Економіст. 2006. № 5. С. 34-38. 5. Максимов Ю., Мітяков С., Мітякова О., Федосеева Т. Інноваційний розвиток економічної системи: оцінка інноваційного потенціалу / Максимов Ю., Мітяков С., Мітякова О., Федосеева Т / Інновації. 2006. № 6. С. 53-56.

Надійшла до редколегії 06.11.2013

УДК 658.15.012

Формування стратегії інноваційного розвитку промислового підприємства /О.І. Колотюк, О.М. Шукун, І.С. Локтіонова// Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 67 (1040) - С. 103-106. Бібліогр.: 5 назв.

В статье рассматривается методика формирования стратегии инновационного развития предприятия на основе анализа состояния внешней среды, исследования инновационной активности и оценки инновационного потенциала. Выявлены основные факторы, препятствующие инновационной активности предприятий. Предложена методика оценки инновационного потенциала предприятия.

Ключевые слова: инновационная стратегия, инновационное развитие, предприятие.

In the article forming methods are examined strategists of innovative development of enterprise on the basis of analysis of the state of external environment, research of innovative activity and estimation of innovative potential. Основные факторы, impeding to innovative activity of enterprises, are educed. The methods of estimation of innovative potential of enterprise are offered.

Keywords: innovation strategy, innovated development, enterprise.

УДК 336.2

О. В. МЕЛЕНЬ, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХПІ»;
С. В. ЛУКАШ, студент НТУ «ХПІ»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ

Стаття присвячена проблемам оподаткування та гармонізації прибутку в Україні і в країнах Європейського Союзу. Розглянуто та проаналізовано роль процентних ставок податку на прибуток в країнах ЄС і в Україні.

Ключові слова: прибуток, облік, податок на прибуток, країни ЄС, податок на дохід фізичних осіб.

Вступ. Однією із основних передумов забезпечення стабільності економіки на сучасному етапі розвитку України є ефективне функціонування податкової системи. На сьогодні система, через яку здійснюється податкова політика, акумулює в собі інтереси різних соціальних груп. В умовах ринкових відносин, центр економічної діяльності переміщається до основної ланки всієї економіки – підприємства. Ефективність функціонування

© О. В. Мелень, С. В. Лукаш, 2013

ISSN 2079-0767. Вісник НТУ «ХПІ». 2013. № 67 (1040)

підприємства визначається багатьма обставинами, але кінцевим критерієм (показником) ефективності діяльності підприємства є прибуток. Одним із основних інструментів впливу на прибуток є його оподаткування. Отже, тема оподаткування прибутку на даний час є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення системи оподаткування підприємств України в сучасних умовах виступає дуже важливою проблемою. Її вирішення суттєво вплине на поповнення державного бюджету, подальший розвиток підприємництва, інвестування галузей національної економіки та соціальний захист населення. Недоліки у податковій системі призводять до негативних наслідків в економіці країни.

Проблеми удосконалення оподаткування завжди привертали увагу науковців і фахівців, які намагалися знайти найбільш ефективні підходи до її вирішення. Проблеми обліку формування фінансового результату та його оподаткування висвітлено у працях: Ф.Ф. Бутинця, М.Я. Дем'яненка, Г.Г. Кірейцева, Л.М. Кіндрацької, М.М. Коцупатрого, В.Б. Моссаковського, М.Ф. Огійчука, П.Т. Саблука, П.Я. Хомина та інших вчених економістів.

В їх працях багато проведено досліджень відносно проблематичних питань з оподаткування прибутку, особливості їх реалізації в специфічних умовах ринкової трансформації економіки, але й досі є актуальним питання ролі та місця прибутку в податковій системі країни.

Мета дослідження. Метою даної статті є дослідження та аналіз нарахування та сплати податку на прибуток в Україні та країнах ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основним джерелом відтворення підприємства в сучасних умовах є прибуток. Для забезпечення ефективного зростання економіки необхідно максимізувати його обсяги в розпорядженні підприємств. Також податок на прибуток підприємств є одним з основних бюджетоутворюючих податків, але надмірне податкове навантаження мотивує платників шукати законні способи оптимізації оподаткування, розвиває тіньовий сектор, збільшує корупційні прояви, тощо.

Податок на прибуток підприємств відіграє велику роль у фінансовому регулюванні економіки. З другого кварталу 2011 року головним документом, що регулює податок на прибуток, став ПКУ, у якому оподаткуванню прибутку підприємств присвячено окремий розділ III (ст. 133 — 161), а особливості перехідного періоду також зумовлюються при цьому підрозділом 4 розділу XX «Перехідні положення». Протягом першого кварталу 2011 року платники податків ще працювали і звітували за старими правилами - згідно із Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств». З 1 квітня 2011 року Закон «Про оподаткування прибутку підприємств» відповідно втратив чинність (за винятком п. 1.20 (про звичайну

ціну), чинність якого ще була продовжена до 1 січня 2013 року згідно з п.п. 2 п. 2 р. XIX «Прикінцеві положення» ПКУ).

Податок на прибуток за своєю природою є потужним фіскальним інструментом для стимулювання інвестицій та економічного розвитку, так в результаті він перетворився на поле для маніпуляції громадською думкою. По суті, він ніколи не виконував функції інвестиційного стимулювання, а швидше слугував механізмом для створення ринку тіньової економіки, непрозорих правил гри, надмірного податкового тиску для більшості і незрозумілих преференцій для меншості [1].

Безперечно, оподаткування підприємств та організацій завжди було в центрі уваги українського уряду та бізнесу, які неодноразово переглядали та вдосконалювали його. Так, з 1 квітня 2011 року набули чинності нові правила оподаткування прибутку підприємств, що регулюються III розділом Податкового кодексу України. Зокрема з 1 квітня 2011 р. ставка податку на прибуток становила 23%, з 1 січня 2012 р. – 21%, з 1 січня 2013 р. – 19%, з січня 2014 р. становитиме 16% [2]. Але на нашу думку мінімізування платниками податків суми податкових зобов'язань по нарахуванню та сплаті податку на прибуток може привести до негативних соціально-економічних наслідків, а саме до зменшення державних доходів.

На сучасному етапі структура оподаткування в країнах-членах ЄС характеризується значним ступенем уніфікації. Податкові системи всіх країн-членів ЄС застосовують такі види податків, як податок на прибуток, прибутковий податок на доходи фізичних осіб, ПДВ, соціальні податки [3]. Адміністрація податків багато в чому також є ідентичною, але при цьому кожна з країн-членів ЄС мають свою національну специфічність податкової системи.

На відміну від інших країн Європейського Союзу, податковим законодавством Франції передбачається стягування податку на прибуток по територіальному принципу.

Податок на прибуток корпорацій становить 36% - для великих, 33,3% - для дрібних і середніх компаній, а також фірми, де 50% капіталу на початку діяльності належать фізичним особам [4].

Для новостворюваних підприємств промислового і торговельного профілю встановлено пільговий період звільнення від податку на прибуток (повністю - в перші два роки; на 75% - на третій рік; 50% - на четвертий; на 25% - на п'ятий рік) [4].

У Німеччині основою для оподаткування корпорацій є прибуток від їх діяльності. Вона включає в себе всі доходи і витрати від комерційної

діяльності товариств. В даний час для оподаткування німецьких корпорацій застосовується єдина податкова ставка в розмірі 15% плюс надбавка на солідарність у розмірі 5,5% від розрахованого корпоративного податку. У загальній сумі податкове навантаження становить 15,825% [5].

Останніми роками більшість країн-членів ЄС (в основному це постсоціалістичні країни – нові члени ЄС) провели реформи, направлені на зменшення рівня прямого оподаткування компаній з метою створення найсприятливіших умов для залучення прямих іноземних інвестицій. Однак, така податкова конкуренція викликала невдоволення в «старих» країнах-членах ЄС [3]. Проявом цього невдоволення стали пропозиції щодо запровадження єдиної мінімальної ставки цього податку, обов'язкової для всіх країн-членів ЄС. Реформування спрямоване на зниження ставки оподаткування прибутку може дати поштовх для активізації обговорення та застосування рішучих дій, оскільки така конкуренція – це «гонка на виснаження», від якої в кінцевому підсумку можуть постраждати уряди всіх країн.

Податки на прибуток деяких країн Європейського Союзу наведені в таблиці (табл.).

Таблиця - Податок на прибуток країн ЄС

Країни ЄС	Податок на прибуток за 2013 рік, %
Латвія	15
Литва	15
Іспанія	15, база від 300.000 € і вище буде застосована ставка в 20%
Кіпр	12,5
Чехія	19
Польща	19
Швеція	22
Словенія	17

Згідно з результатами досліджень західних вчених, на економічну динаміку в довгостроковій перспективі впливає не стільки податкова політика (принаймні зменшення податкових ставок, що само по собі не гарантує прискорення економічного розвитку), скільки такі чинники, як накопичення та розповсюдження знань, нагромадження людського капіталу, рівень розвитку інститутів, якість економічної політики держави і бюрократичного апарату. Практичним підтвердженням зазначених теоретичних висновків є висока конкурентоспроможність таких країн, як Фінляндія, Швеція і Данія. Незважаючи на найвищий рівень оподаткування (Фінляндія – 45,9% від ВВП, Швеція – 50,6%, Данія – 48,9%), ці країни, завдяки ефективному макроекономічному регулюванню, якості державних інститутів, значним державним інвестиціям у розвиток людського капіталу,

впровадженню новітніх технологій посідають у міжнародному рейтингу конкурентоспроможності чільні місця [3].

Висновки. Кожне підприємство прагне максимізувати свій прибуток, що можливо лише за умови існування оптимальної системи оподаткування прибутку. Саме для того, щоб стимулювати підприємницьку діяльність, забезпечувати зростаючий її розвиток, необхідно створити оптимальну податкову систему, яка б надмірно не обтяжувала підприємців та забезпечувала стабільний дохід до державного бюджету [10].

Таким чином, система прибуткового оподаткування підприємств вимагає гармонізації, а саме ліквідації неефективних елементів податкової системи.

Список літератури: 1. Герасименко П. Податок на прибуток – чинник стимулювання економіки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zaxid.net/home/showSingle>. 2. Податковий кодекс від 02.10.12 № 2755-VI/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. 3. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/2/0/all/2012/01/31/267697>. 4. Електронний ресурс – Режим доступу: http://www.openbusiness.ru/html_euro/france_open10.htm. 5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://west-east-connect.com/ru/nalogi>. 6. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.offshorewealth.info/index.php/offshore-tax/1294-tax-systems-of-baltic-countries.html>. 7. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.pwc.com/cy/en/publications/assets/tax-facts-figures-2013-russian.pdf>. 8. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.czbalans.cz/nalogi/>. 9. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://catalunya.ru/tutorials/article/282-podokhodnyi-nalog-s-fizicheskikh-litc/>. 10. Борошок М.С. Механізм оподаткування прибутку підприємств / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=355>

Надійшла до редколегії 20.11.2013

УДК 336.2

Актуальні питання оподаткування прибутку / О. В. Мелень, С. В. Лукаш// Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 67 (1040). – С. 107–111. – Бібліогр.: 10 назв.

Стаття посвячена проблемам налогообложения и гармонизации прибыли в Украине и в странах Европейского Союза. Рассмотрена и проанализирована роль процентных ставок налога на прибыль в странах ЕС и в Украине.

Ключевые слова: прибыль, учет, налог на прибыль, страны ЕС, налог с дохода физических лиц.

The article deals with the problems of harmonization of taxation and arrived in Ukraine and in the countries of the European Union. Reviewed and analyzed the role of interest rates of income tax in the EU and Ukraine.

Keywords: profit, accounting, income tax, the EU, the tax on personal income.